

baade ved den Form, hvorunder, og de Vilkaar, hvorpaa Danmarks Erstatning til Reparationskommissionen skulde finde Sted. Det var Etatsraad Emil Glückstadt, han var stærkt interesseret i, at det blev bestemt, at Danmark hurtigst muligt, inden Nytaar og i Dollars, skulde betale Summen til Belgien; og han var paa det stærkeste interesseret i at faa Dollars hertil. Disse Kendsgerninger, som vi den Gang ikke kunde vide det mindste om, er der nu kastet Lys over, og der vil blive kastet endnu mere Lys derover, naar Bankkommissionens Betænkning kommer.

Dette har jeg tilladt mig at fremdrage, det er min Ret og min Pligt som Rigsdagsmand, og Finansministeren har ikke mindste Aarsag til i den Anledning at slaa paa de moraliserende Strengte overfor mig. Han er heller ikke Manden dertil. Den Politiker, som i 1920 brugte en nationalistisk Stemningsbølge her i Landet til at vinde frem til den partipolitiske Magt, den Politiker, der, skønt han havde bedre Forudsætninger end nogen anden her i Landet til at se klart paa disse Forhold, lod sit eget partipolitiske Skib løfte op af denne nationalistiske Stemningsbølge, han interesserede sig for Neutraliseringsplanen, han sluttede sig til Kanalstats-Planen, men da hans Skib af denne chauvinistiske Stemningsbølge, som han havde flere Forudsætninger end nogen anden til at gennemskue, var bragt i Havn derved, ja, saa havde han ikke længere noget med alt dette at gøre, der havde bragt hans politiske Skib ind der, hvor han vilde have det. Denne chauvinistiske Stemningsbølge, støttet af de Partier, som benyttede den til at vinde den politiske Magt, satte en Plet paa Danmarks rene og rent nationale Fane i dette Spørgsmaal, en Plet, hvis Virkninger vi i de senere Aar har set brede sig mere og mere paa Steder, hvor der ellers aldrig vilde have været Mulighed derfor. Nu i dette Øjeblik ser vel selv den blindeste, hvilke Farer der havde været forbundet med at komme blot en Smule ud i det, som den højtærede Stats- og Finansminister den Gang var med til mere eller mindre at støtte, indtil han havde vundet den politiske Magt derved. Nu ser vi det, nu maa vel selv den blindeste kunne se, at et samlet nationalt Tyskland let kan bringes til at se paa det nordlige Grænsespørgsmaal som et forholdsvis lille Spørgsmaal, saaledes som mange Tyskere har set paa det, hele Socialdemokratiet og mange, mange andre. Men skulde Tyskland opløses, skulde der danne sig f. Eks. et Slesvig-Holsten eller et Slesvig-Holsten-Hannover eller en nedertysk Stat, vil enhver

se, at saa kan dette Spørgsmaal blive af langt større Betydning. Det var utvivlsomt et uhyre Fejlgreb, der den Gang blev begaaet, og som vil svie længe til os, og den Mand, der har været med dertil, han skal ikke tale i en moraliserende Tone til en Rigsdagsmand, der kun gør sin Ret og Pligt ved at fremdrage Kendsgerninger, som man har maattet lade staa urokkede, og derved kaster Lys over de skæbnesvangre Laan; som disse Dollarslaan mere og mere viser sig at have været.

Det var angaaende Laanet i 1920. Da den højtærede Minister kom til Laanet i 1921, gik han over det med en Harefod, det opholdt han sig kun ganske kort ved — og ganske naturligt, thi alle hans Argumenter til Forsvar for Dollarslaanet i 1920: Umuligheden af at faa et indenlandsk Laan og Nødvendigheden af at skulle betale i Dollars, forelaa absolut ikke i 1921. Og saa paa det Tidspunkt var der Penge. Jeg har oplyst, og Ministeren har ikke mod sagt det, at et eneste Vekselererfirma, nemlig Henriques & Co., laa inde med og tilbød 50 Mill. Kr. Men paa det Tidspunkt vilde Landmandsbankens Ledelse endnu mindre have et indenlandsk Laan. Det, jeg har sluttet deraf, er, at Landmandsbankens Ledelse og alle de, der støttede den, Formanden for Nationalbankens Repræsentantskab, de Politikere, der gik Landmandsbankens Ledelses Ærinde o. s. v., har et uhyre Ansvar her. Hvis vi ikke havde faaet Dollarslaanene, vilde det have set galt ud for Landmandsbanken i 1920 og endnu mere i 1921, saa havde vi maaske faaet Katastrofen paa det Tidspunkt; men havde det dog ikke været meget, meget bedre, end at Svindelen fik Lov til at fortsættes, indtil Katastrofen endelig kom. Det ærede Medlem Hr. Pürschel brugte jo i Virkeligheden meget stærkere Udtryk om hele dette Forhold, end jeg har gjort. Det ærede Medlem Hr. Pürschel talte om Stats- og Finansministerens Erindringsforvanskning, om Forhaandskendskab og Underhaandsindflydelse. Saa stærke Ord brugte det ærede Medlem. Der er da dobbelt Grund til at bebrejde ham og hans Meningsfæller, naar de paa det Tidspunkt havde Nys om, at der var noget galt paa Færde, at de ikke varskoede os andre.

Hvad Erstatningskravet fra Landmandsbanken angaar, svarede den højtærede Statsminister paa dette Punkt, forekom det mig, vort Partis ærede Ordfører (L. Rasmussen) forholdsvis klart, idet han sagde, at der var et saadant Erstatnings-